

400 ÅRS DANSK-JØDISK HISTORIE

Jødiske aftryk på mad og sprog:

Ordet påske kommer gennem græsk fra det oprindelige hebraiske ord pesach "at gå forbi".

Jødekagen kommer til det danske køkken gennem 1700-tallets jødiske bagere og deres krydderier.

Ordet birkes stammer fra det hebraiske brachot, som betyder velsignelser. Sabbatbrødet bliver velsignet, inden man spiser fredag aften. Brødet er drysset med birkes.

Ordet kittel kommer til Danmark gennem jiddisch og tysk, som muligvis har hentet ordet fra arabisk qutun.

Bagels kommer oprindeligt fra Polen og jiddisch. Herfra en tur gennem USA og til Danmark. Kan spores tilbage til 1610.

Chokolade importeres og sælges første gang i 1700-tallet i Danmark af jøder.

I 2022 markeres 400 års jødisk liv i Danmark. Det begynder formelt i 1622, hvor jøder inviteres til landet af Christian 4.

Det jødiske liv i Danmark har udviklet sig i spændingsfeltet mellem tolerance og antisemitisme, integration og forfølgelse, tradition og fornyelse – mellem lys og mørke. De problematikker er stadig relevante både i Danmark og andre steder i verden, hvor der lever jøder.

Dansk-jødisk historie tager sin begyndelse i 1600-tallet. Vi ved, at der har været enkelte jøder i Danmark før det, men de har været spredte og kun været her i kortere perioder. De første jøder i Danmark var sefardiske jøder, der stammer fra områderne omkring Spanien og Portugal. Senere, op gennem midten af 1600-tallet, kom der ashkenaziske jøder, der oprindeligt boede i det, vi i dag kalder Tyskland og de østeuropæiske områder.

1600-tallet: Ankomst

I starten af 1600-tallet inviterer kong Christian 4. en række udenlandske eksperter til Danmark for at udvikle landet. Blandt disse inviterer han særligt sefardiske jøder, da de var kendt for at have et stort handelsnetværk på tværs af lande.

1700-tallet: Konsolidering

Særligt i anden halvdel af århundredet stiger antallet af jøder i Danmark, selvom antallet stadig er meget lille. Der bliver etableret synagoger og begravelsespladser. Mange af de jøder, der kommer til landet, vælger nu at blive boende og stifte familie.

1800-tallet: Guldalderen

Danske jøder får samme rettigheder som andre danskere, men mister samtidig jødiske særrettigheder. De går fra at være jøder til at være danskere af mosaisk tro med frihedsbrevet i 1814. Danske jøder integrerer sig og bidrager til udviklingen af det moderne Danmark. For nogle er det positivt, for andre er det et tab af jødisk kultur og identitet.

1900-tallet: Ind- og udvandring

Et århundrede, der er præget af ind- og udvandring på grund af krig, flugt og forfølgelse i Europa. Jøder er tvunget til at flygte og opbygge en tilværelse nye steder. Der findes et aktivt jødisk liv i Danmark i dag. Det kan se ud på mange forskellige måder og mødes i dag af omverdenen på lige så mange forskellige måder, både positivt og negativt.